

Resumé af rapport om afdækning af forskning og viden om særlige, undervisningsmæssige behov

Denne rapport afdækker forskning om særlige undervisningsmæssige behov – ikke om børn med særlige behov.

Rapporten har til hensigt at kvalificere den undervisningsmæssige praksis gennem afdækning af forsknings- og vidensbaserede tilgange, metoder og redskaber. Den søger at skabe overblik over væsentlige dele af dansk og international forskning og praksiserfaring om inklusion og inkluderende specialpædagogik på en måde, der kan formidles og være til gavn for kommuners og skoles praksis på handleansende og værdiskabende vis. Den søger at give kvalificerede svar på det ofte stillede spørgsmål: Hvad gør vi så i praksis?

Ønsket om øget inklusion og bevægelsen væk fra kategoriale beskrivelers betydning fører til et bredere perspektiv, hvor barnet og dets vanskeligheder ses i kontekst. Udvikling af den undervisningsmæssige praksis i samspil med udviklingen i andre arenaer muliggør trivsel, læring og udvikling.

Særlige undervisningsmæssige behov i et inkluderende perspektiv er et meget bredt og komplekst begreb, der omfatter både almen- og specialpædagogiske forhold. Det dækker både almene områder og særlige forhold knyttet til enkelte børn, og det dækker forståelsen af særlige problemstillinger sammenholdt med blikket for de potentialer og ressourcer, som kan udvikles i kraft af samspillet og samarbejdet i de afgørende kontekster. Varetagelsen af særlige undervisningsmæssige behov omfatter derfor et bredt spektrum af tiltag.

På baggrund af afdækning af eksisterende forskning om særlige undervisningsmæssige behov har arbejdsgruppen fundet tilgange og metoder, der har positiv effekt på elevernes læring, trivsel og/eller sociale udvikling. Fundene er meget sammensat og rummer forskellige tilgange. Praksisanbefalingerne får derfor karakter af udpegninger på centrale områder, der i forskellige former for forskning har vist sig virksomme.

Afdækningen viser, at skoler i almenområdet har brug for at udvikle innovative og aktive indsatser, bl.a. ved at genkende og fremhæve forskelle og måder at håndtere forskelligheder på. Den forskning, der afdækkes i rapporten fremhæver, at virksomme tilgange og metoder især findes indenfor områderne:

- Samspillet mellem special- og almenpædagogik
- Udviklende pædagogiske læringsmiljøer
- Pædagogiske tiltag
- Børnefællesskaber
- Ledelsens rolle
- Lærersamarbejdet
- Lærernes kompetencer
- PPR
- Anvendelsen af særlige programmer
- Supplerende undervisning, fleksible holdstørrelser
- Forældresamarbejdet

Rapporten konkretiserer og perspektiverer de ovenfor nævnte områder.